

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - ק"ח

1. המודר הנאה מחבירו אלו מעשים מותר למדיר לעשות עבור המודר?
 - א. נותן עבורו מחצית השקל - כיון שרק עושה מצוה ואינו מהנה אותו, שהרי בי"ד כבר תורמין אף על האבוד ועל הגבוי ועל העתיד לגבות.
 - ב. מחזיר לו את אבידתו - כיון שרק מקיים מצוה. ובמקום שנוטלין שכר על טורח השבת אבידה תיפול הנאה להקדש.
 - ג. פורע את חובו - הקשו בגמרא מה הטעם הרי הוא מרויח לו. ונאמרו שני ביאורים:
 - א. רב הושעיא - משנה זו רק לשיטת חנן הסובר שהמפרנס אשה שהלך בעלה למדינת הים איבד את מעותיו - פרעון חוב אינו נחשב הנאה.
 - ב. רבא - המשנה אף כדעת רבנן - ומדובר שלוח ע"מ שלא יחויב לפרוע עד שירצה.
 - ג. רבא לא פירש כרב הושעיא - כדי להעמיד כדברי הכל.
 - רב הושעיא לא פירש כרבא - אמנם הנאה כספית אין ללוח, אבל נהנה בכך שמנע ממנו את הבושה מפני המלוה, ורבנן יאסרו אף בכה"ג.
2. משנה - מי שמת והניח בנים שהם יורשים ובנות פנויות שמגיע להם מזונות, כיצד מחלקים ביניהם?
 - א. הניח נכסים מרובין - הבנים יורשים והבנות יזונו.
 - ב. הניח נכסים מועטים - [שאין בהם פרנסת י"ב חודש לזכרים ונקיבות] הבנות יזונו והבנים יחזרו על הפתחין. אדמון אומר: בשביל שאני זכר הפסדתי? והסכים עמו ר"ג.
 - ביאור דבריו - אביי: בשביל שכוחי יפה שאני עוסק בתורה הפסדתי? ונדחה: ירושה אינה תלויה בזה, שהרי גם מי שאינו עוסק בתורה יורש. רבא: בשביל שאני זכר וראוי אני לירש בנכסים מרובין הפסדתי בנכסים מועטים לקבל פחות מבנות?!
3. משנה - הטוען לחבירו שחייב לו כדי שמן וחבירו הודה לו בקנקנים ריקים, האם נחשב מודה במקצת שחייב שבועה?
 - א. אדמון - חייב. ב. חכמים - פטור, כיון שאין ההודאה באותו מין שהוא טוען עליו.
 4. טענו חייטים ושעורים והודה לו באחד מהם, האם חייב שבועה?
 - א. רב נחמן בשם שמואל: חייב. ב. ר' חייא בר אבא: פטור.
 5. לכאורה יש תיובתא על שמואל משיטת רבנן בכדי שמן, כיצד יישבו את שיטתו?
 - א. ביאר רבא: בטענו חייטים ושעורים והודה בשעורים לכו"ע חייב. וביאור מחלוקתם במשנתנו כדלהלן:
 - כשאמר התובע: מלא עשרה כדי שמן יש לי בבורך - והודה הנתבע בקנקנים, לכו"ע פטור משבועה - כיון שאין זה ממין הטענה.
 - כשאמר: עשרה כדי שמן מלאים יש לי אצלך - והודה הנתבע בקנקנים לכו"ע חייב שבועה - כדין מודה במקצת.
 - כשאמר: עשרה כדי שמן יש לי אצלך - נחלקו: אדמון סובר שמשמעות לשונו שתובע אף קנקנים ולכן חייב, ולרבנן משמעות לשונו שתובע רק שמן. והקשו שא"כ בלשון שבוודאי משמע שתבע קנקנים לכו"ע חייב - לפ"ז יש תיובתא על ר' חייא בר אבא.
 - א. תירץ רב שימי בר אשי: כדים ושמן אינם דומים לחייטים ושעורים, אלא הם נחשבים אחד כמו רימון הנצור בקליפתו. דחה רבינא: רימון בלא קליפתו אינו נשמר, אבל שמן בלא קנקנים נשמר כגון בבור.
 - ב. אלא: מדובר במשנתנו שאמר לו התובע עשרה כדי שמן יש לי אצלך - ואמר הנתבע: שמן מעולם לא הפקדת אצלי, קנקנים הפקדת רק חמשה. לאדמון: הלשון הזה כולל תביעה גם על קנקנים, ומתוך שנשבע על קנקנים נשבע גם על השמן ע"י גלגול. לרבנן: אין בלשון תביעתו קנקנים, וא"כ במה שנתבע כפר, ובמה שהודה לא נתבע, ופטור.